СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 153. Джерзі Ситі, Н. Дж., понеділок, 7-го липня 1941. No. 153. Jersey City, N. J., Monday, July 7, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

JUL 16 1941 RECEIVED

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ ПРИРІКАЄ БОРОНИТИ ЛЮДСЬКУ СВОБОДУ НАЙВИЩОЮ ЦІНОЮ

ГАЙД ПАРК (Н. Й.). — Президент Рузвелт у своїй промові знагоди Свята Незалежности заявив американцям, що вони мусять бути приготовані віддати своє життя як рівнож свій труд для збереження свободи, здобутої в тій країні 165 років тому, а тепер загроженої тиранією, що шириться по цілому світі. Він сказав, що „Злучені Держави не зможуть пережити як щаслива та просперуюча оаза серед пустині диктатури". Президент перестеріг перед всяким підриванням єдности та саботажем, який „сягає куди глибше поза висаджування фабрик з амуніцією".

Прирікаючи обороняти свободу моря та західньої півкулі, Президент Рузвелт заявив, що „свободи не можна оборонити вилами та мушкетами", тому всі зусилля повинні бути звернені на національну оборону. „Коли ми повторяємо святочне приречення, говорив Президент, нашій вітчині та нашому прапорові, то ми прирікаємо наше глибоке переконання, наш труд, нашу волю й якщо потрібно, навіть наше життя".

Промова Президента була виявом все-національної американської єдности та віри в ці демократичні принципи, які лягли в основу повстання американської республики в 1776. році.

Його промова була передана на ріжних мовах по цілому світі й майже в цілости була присвячена обороні західньої півкулі. Президент не згадав про поміч Анґлії чи Совєтському Союзові.

По промові Президента голова Найвищого Суду Гарлан Стовн провів присягу американському прапорові.

ЦІЛА НАЦІЯ ТОРЖЕСТВЕННО ОБХОДИЛА СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТИ.

ВАШИНГТОН. — День 4. липня, 165. річниця незалежности Злучених Держав Америки, пройшов дуже святочно по цілій Америці. Міліони американців усіх прошарків життя, тут роджені чи натуралізовані горожани, бідні та багаті, молоді й старі, святочно присягали обороняти свободу, свідомі того, що 165. річниця Незалежности припала саме в такий час, коли втрата тої свободи та волі по численних краях є багатомовним свідком, яку вартість представляє для Америки й цілого світа спадщина 1776. року.

ВЕНДЕЛ ВИЛКІ В ОБОРОНІ СВОБОДИ НА ЦІЛОМУ СВІТІ.

НЮ ЙОРК (Н. Й.). — Знагоди 165. річниці Незалежности Злучених Держав Америки, „Нешенел Бродкестінґ Компані" передала зарекордовану промову Вендела Вилкі, про „Значіння Свята Незалежности". Промова ця була передана в шістьох чужих мовах по цілому світі. Твердячи, що американський нарід є обєднаний в тому, щоб „свобода не була знищена в світі, все одно чи це буде в Европі, Азії чи Америці", Вендел Вилкі заявив, що він є певний, що воєнна американська маринарка в короткому часі буде супроваджати американську допомогу до Анґлії.

МАТІР ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА ПОМАГАЄ КАНАДІ.

ОТТАВА (Канада). — Д-р Л. Долян, голова Канадійського Подорожного Бюра, заявив, що пані Сара Д. Рузвелт, матір Президента Рузвелта, була першою, що підписала лісту американців, що зголошуються помагати канадійським воєнним зусиллям проведженням своїх вакацій в Канаді.

І БОЛЬШЕВИКИ ШЛЮТЬ ПРИВІТ ДЕМОКРАТИЧНІЙ АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК (Н. Й.). — Це мабуть перший раз в цілій своїй історії комуністична Росія переслала привіт демократичній та капіталістичній Америці знагоди Свята Незалежности. „Колюмбія Бродкестінґ Компані" зарекордувала наступний радіовий привіт з Москви: „Совєтський Союз, ведучи тепер велику патріотичну війну оборони, пересилає гарячий привіт американському народові знагоди його славного свята".

НІМЦІ ПОЧАЛИ ІНВАЗІЮ ПОЛУДНЕВОЇ АМЕРИКИ —

ВАШИНҐТОН. — Доґлас Фербенкс, відомий фільмовий актор, складаючи звіт зо своєї диплЬоматичної місії в Полудневій Америці, заявив, що німці приготовляють інвазію країв Латинської Америки через свою „пяту колюмну".

Оповідаючи про свої спостереження в Бразилії, Анґентині, Уруґваю, Перу та Чілі, Фербенкс ствердив, що хоч населення тих країв в цілости стоїть за Злученими Державами та Президентом Рузвелтом, проте німецьке просякання та пропаґанда не перестають працювати, щоб підривати американські впливи.

ХОЧУТЬ ЗНАТИ, ЯКИЙ ПОРЯДОК ЗАВЕДУТЬ ДЕМОКРАТІЇ ПО ВИГРАНІЙ ВІЙНІ.

ЧАРЛОТЕСВІЛ (Ва.). — Зібрання професорів і студентів в Вірджінськомім Інституті домагається, щоб демократії сказали ясно, який порядок вони думають завести в Европі, коли виграють цю війну. Австрійський архикнязь Фелікс Габсбурґський скритикував версайську систему. Ґраф Куденгове-Калерґі, голова Пан-Европейської Унії заявив, що по цій війні повинна повстати пан-европейська федерація на взір Швайцарії. Полк. Веджвуд, лейбурист та член британського парляменту, заявив, що найважніщим завданням Анґлії є виграти війну.

БЕРНАРД ШОВ ПОМИЛИВСЯ ЩОДО ГІТЛЄРА

Відомий англійський письменник Бернард Шов написав в газеті „Ди Ню Стейтсмен", що він дуже глибоко помилився у своїх припусканнях щодо Гітлера. Це вже другий раз, пише Шов, він так помилився й це дає йому причини припускати сумнів щодо його непомильности. По заключенні т. зв. Мінхенської угоди, Шов писав, що Гітлер не піде до війни, бо й без неї він дістане в Европі все, що захоче. Та Гітлєр до війни пішов.

Коли почали перед місяцями кружляти поголоски, що Гітлер збирається напасти на большевицьку Росію, Шов знову висміяв ці поголоски, твердячи, що Гітлер ніяк не отворить другого фронту на сході. Але й тут він помилився, тому тепер перепрошує читачів згаданої ґазети зо свої помилки. Тим разом він знову висказав надію, що з англійською та американською поміччю Росія не дасться Німеччині.

ПРОФ. А. НЕВІНС ПРО ЗАВЗЯТТЯ АНҐЛІЙЦІВ

А. Невінс, проф. Колюмбійського Університету, повернув тепер з Анґлії та твердить, що він не бачив жадної країни, деб нарід так завзято працював як в Анґлії. Академічне життя на університетах переходить основні зміни. Більшість професорів та студентів опустили університеські мури та пішли до армії. Це саме подибав проф. Невінс по англійських фабриках, де він мав рівнож нагоду викладати курси для англійських робітників.

СОВЄТИ ПЕРЕКОНАНІ, ЩО НІМЕЦЬКИЙ „БЛИСКАВИЧНИЙ НАСТУП" УЖЕ ЗДЕРЖАНИЙ

З урядових совєтських звідомлень виходить, що Німеччина повиннаб зазнати під Березиною подібної катастрофи, якої зазнала тому 129 років французька армія з Наполеоном, відступаючим зпід Москви. Значить, що колиб навіть німці пішли далі, то їх головна сила вже зломана. Так твердять Совєти і твердять, що Німеччина втратила від початку кампанії проти Росії принаймні 700,000 вояків, вчисляючи вбитих, ранених і полонених. У всякому разі, як виходить з совєтських комунікатів, наступ на Москву зістав здержаний.

НАЙСКОРШЕ ПОСУВАЮТЬСЯ В УКРАЇНІ

Москва признає, що в одному місці в[illegible] продертись, а це в Галичині. По довгих і завзятих боях під Львовом німці посунулись на схід, в напрямі на Київ, і тут мають ще найбільші успіхи, бо дійшли до Тернополя, Збаража, Рівного і Шепетівки. Та всюди стрічають далі завзятий опір і Совєти переконані, що в короткому часі, по переорґанізованню уступаючих частин, зможуть зачати офензиву і виперти німців теж і з України.

ГОЛОВНА СОВЄТСЬКА СИЛА ЗЛОМАНА, КАЖУТЬ НІМЦІ

Німецькі воєнні звідомлення подають, що Совєти втратили яких 600,000 вояків і 5,400 літаків, та що їх головні сили розпорошені й дезорґанізовані.

НЕ ТАК ЯК У ФРАНЦІЇ

В Лондоні стверджують як певне те, що німцям не іде в Совєтах так гладко як у Франції, та що вони не переводять воєнних операцій згідно з уложеним пляном, бо стрічають такий завзятий опір, з яким не рахувались.

СИРІЯ СКОРО ПІДДАСТЬСЯ

В Сирії британці й „вільні французи" поступають так скоро вперед, що вже можна сказати, що їхня воєнна кампанія скінчена, та що війна в Сирії буде зліквідована може на протязі найближчих днів.

ЕСПАНІЯ ВЖЕ ЗОРҐАНІЗУВАЛА ДИВІЗІЮ ПРОТИ РОСІЇ

Понад 5,000 охотників з самого Мадриту зголосилося до еспанської дивізії, яка буде вислана на російський фронт помагати німцям. Еспанська преса повідомляє, що рівнож по других еспанських містах голосяться численні охотники до експедиційного леґіону проти Совєтського Союзу. Тому, що більшість членів того леґіону творять члени фашистівської орґанізації, що зветься „Еспанська Фалянґа" й які носять блакитні сорочки, цей леґіон прозвано „синім".

Еспанці, як відомо, боролися в Еспанії також з московськими охотниками підчас горожанської війни, тому тепер вони хочуть відплатитися за це большевикам, посилаючи своїх охотників на проти-російський фронт.

ЛИТОВЦІ ВЕРТАЮТЬСЯ.—Німецька світлина, переслана радіом з Берліна в Америку, показує литовських селян, що вертаються домів по відвороті російських військ. Попри дорогу преспокійно залягли німецькі вояки зо скорострілами, готові до бою.

ВІЙНА НЕ ОБІЙДЕТЬСЯ БЕЗ АМЕРИКАНСЬКИХ ВОЯКІВ, КАЖЕ ҐЕН. ВЕЙВЕЛ

КАЇРО (Єгипет). — В тому самому часі, коли на американській землі підносяться урядові голоси в справі необхідности взяти чинну участь у війні Британії з Німеччиною в такий спосіб, щоб ужити для цеї цили фльоту, забрав в тій справі голос ґен. Вейвел, що зістав щойно перенесений з Єгипту до Індії. Свій погляд подав він як відповідь на репортерські запити. Та ніхто не сумнівається, щоб він міг відповісти на таке важне питання, не знаючи опінії свого уряду. Отже ґен. Вейвел, оден з найкращих британських військових знавців і вояків, заявив отверто, що якщо та війна має закінчитись цілковитим розгромленням націстівської воєнної сили, то Злучені Держави мусять приступити до війни в такий самий спосіб, як це сталося минулої світової війни. Значить, що мусять вислати до Европи свою армію. Ґен. Вейвел заявив виразно, що це є конечне, бо Анґлія є ограничена щодо своєї вербункової спроможности і потребуватиме не тільки літаків, поживи і зброї, але теж і вояків. Ті останні особливо потрібні ще й тому, що Німеччини не буде можна перемогти без інвазії, а для такої цили буде треба великої маси війська.

ЗГАДУЄ ЗА УКРАЇНУ.

Ґен. Вейвел заявив далі журналістам, що не зважаючи на воєнні події на сході, війна таки вирішиться на заході в подібний спосіб, як це сталось у попередній світовій війні. Одначе признав, що Німеччину можуть зустрінути на сході величезні трудноці, спричинені величиною Росії. Особливо важке буде положення німців, казав Вейвел, якщо вони вдеруться в глибину України, вже хочби тому, що комунікація з центром буде дуже утруднена.

ЯК ВИНИЩУВАТИ НІМЕЦЬКУ АРМІЮ?

МОСКВА. — Совєтське радіо далі повчає совєтських вояків і населення, як нищити німецьку армію. При тому нагадує тактику з 1918 року, коли то повстанчі загони завдавали німцям великі удари і втрати. Тепер проголошено 10 вказівок, якими дається пораду, як що, де і коли треба робити, щоб нищити німецьку силу на задах німецьких армій.

НІЧОГО НЕ ОСТАВЛЯТИ НІМЦЯМ!

МОСКВА. — Совєти постійно нагадують населенню наказ Сталіна, щоб братись за повстанчу боротьбу і витворювати для німців невиносимі відносини. Це відноситься в першу чергу до того, щоб винищувати всю поживу. На те німецька команда мала відповісти, що на тому потерпить населення, бо буде вмирати з голоду. Але виглядає, що Совєти рахуються з тим, що можуть понести військову поразку, тому числять на опір населення. Та урядові комунікати заповідають далі певну совєтську перемогу над „фашистськими ордами".

ЯПОНІЯ ЗАДУМУЄ ВІДТЯТИ ВЛАДИВОСТОК.

ТОКІЙО. — Японія готова стати по стороні Німеччини і допомогти їй таким способом, що не допускатиме американських достав, призначених для СССР. А може статись це дуже легким способом, а саме відтяттям совєтської пристані Владивостоку від звязку зо світом. Саме те задумує Японія зробити, проголошуючи води Владивостоку територіяльними водами Японії. В такий спосіб ударемнилаб ту допомогу, яку Злучені Держави хотілиб дати Совєтам. Японія каже, що може це зробити, бо в подібний спосіб поступили теж і Злучені Держави.

СМІҐЛИ-РИДЗ ХОЧЕ ПОМАГАТИ РОСІЇ.

АНКАРА. — Турецькі часописи подали, що бувший польський начальний вожд Сміґли-Ридз заявив совєтському представникови в Анкарі, що він охотно вступив би до служби в російській армії. Та ніби так має бути, що Совєти відмовили його проханню.

ПОЛЯКИ ПОМАГАЮТЬ.

МОСКВА. — Совєтська „Совхозная Ґазета" подає, що тисячі поляків зголосились до пільних робіт в Україні й Кавказі, щоб чимскорше покінчити зо жнивами, які цього року дуже вчасні й багаті.

ІРАН НА ОВИДІ.

РИМ. — Іран готов незабаром відіграти важну ролю. Якщо Німеччина переможе Росію і вдереться до Кавказу, то певно захоче через Іран іти на Сирію і Суезький канал. Це передбачають аліянти. І тому саме хочуть допомогти Совєтам через Іран. У тій справі мали віднестись до Ірану як СССР так і Анґлія. Та Іран мав не згодитись на пропуск такої допомоги. При тому годиться памятати, що та новинка походить з Риму, а тим самим може бути одсторонна.

СВЯТКУВАЛИ АМЕРИКАНСЬКЕ СВЯТО ДУЖЕ ТОРЖЕСТВЕННО.

ЛЮНДОН. — В цілій Анґлії святкували американський „Форт оф Джулай" з таким запалом, як ще ніколи. Всюди співали „Май Контрі", а в ресторанах подавали численні американські страви. Радіові промови були звернені в сторону Америки. Те саме можна сказати і про інші промови, виголошувані з цеї нагоди. В катедрі св. Павла амбасадор Вейнент був присутнім на торжестві приміщення памяткової таблиці в честь першого американця, що згинув як летун в рядах Королівської Повітряної Сили.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частиною):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сіті і Загранецею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Thereе months	$2.50

Сталін, як „Визвольник"

Це правда, що від довшого часу не чути було в Америці нічого про те, як Совети „визволяють" народи, селянство і робітництво. Це тому, що большевицька пропаґанда мусіла дещо притихнути, бо ніяково було дуже голосно кричати, коли Сталін покумався з тим Гітлером, проти якого проголошено хрестоносний похід. А крім того, користаючи з совєтсько-німецької дружби, можна було в Америці довший час писати проти Советів і виявляти їх злочини навіть у таких газетах, які це передше нерадо робили. Ось тому зачали деякі американські газети нагадувати навіть і голод в Україні; про який давніше мовчали, чи писали про нього як про „здогадний", квестіонуючи правдивість тих тверджень, що наслідком цього голоду померли за оден рік міліони українських людей. Як кажемо, завдяки дружбі Сталіна з Гітлером, почали були ті самі газети вже писати про міліони українців, згинувших під Советами з голоду, беручи такі вісти за дійсну правду. І колиб так було продовжалось далі, то, очевидно, булаб вийшла на яв, тут в Америці, не одна інша страшна кривда, яку витерпів поневолений Советами український нарід. Може навіть булиб хоч тепер згадали про самогубства найвищих представників совєтської влади в Україні! А такі речі збувано постійно мовчанкою.

Отже всілякі всячину був би довідався широкий американський світ, бо про уряд тут не іде. На нашу думку він цілком певно знає краще нас самих, що ділолось в Советах і в Україні. А якби була далі продовжалась на широкі розміри поведена тут большевицька саботажна акція по ріжних підприємствах, що працюють для оборони краю, то може булоб прийшло навіть до поважніших терть і з самими Советами, себто з тою Москвою, що керує ось такими саботажами і „світовою революцією". В такому випадку справа визволення України зпід Советів булаб набрала тут, цілком певно, іншої марки і більшого розголосу. Але зайшла зміна. І ось Сталін готов знову стати „визвольником" не тільки України і поневолених Москвою народів, але ще й всіх тих народів, що їх забрав Гітлер — за згодою Сталіна.

Хитрий грузин орієнтується знаменито на міжнародній „конюнктурі", зокрема на тому, що відчуває англьо-саксонський світ. І тому вже називає свою війну з Гітлером війною „за визволення усіх народів, поневолених Німеччиною". А як пождемо трохи довше, то побачимо, що він забере собі, як то кажуть американці, весь „кредит" за цілу „европейську визвольну боротьбу". Буде приписувати собі заслуги спершу через заяви своїх прислужників, а потім своїх агентів, а вкінці й сам заговорить про своє „післанництво". Початок до цього вже зроблений.

Бували в світі всілякі чудасії, але ледви, чи такі коли були. Потішимось одначе тим, що правда таки є по стороні Линколна, коли запевняв нас, що таки годі дурити всіх і весь час і не провалитись...

Клявдія Олесницька.

Жіночі Справи

Розмежування сфер діланнь та впливів на т. зв. чоловічі та жіночі, старе як світ. Як далеко сягають сліди людського життя, сформування родинних, а далі суспільних організмів — це розмежування кидається у вічі як таке, що спирається на одній засаді: усе, що вяжеться безпосередньо з хатою, дітьми, родиною — належить жінці, а т. зв. широкий світ з його несподіванками, небезпеками, успіхами та славою — це чоловікова пайка.

З розвоєм суспільности та ускладнюванням життєвих умовин ці границі стали пересуватися. Вже старинна доба та середні віки оставили спорадичні сліди жіночих безпосередніх впливів та діяльности у світі застереженому для чоловіків. Але доперва наш вік, відчиняючи жінкам дорогу до освіти та зарібкової праці, видимо розширив межі жіночої загороди коштом чоловічого царства.

Та в останніх часах, зокрема тут у Америці, де індивідуальна свобода дає краще і скорше нагоду проявити себе новим суспільним явищам, чи рухам — підмічуємо щось противне: чоловіки щораз більше інтересуються, а то й привчаються до цього, що віками звикло називатися жіночою роботою, для чого з традиції була погорда, як до заняття іншого гатунку, або у найкращому випадку — легковаження.

Сьогодня — поратися чоловікови, вдягненому у взористий жіночий фартух біля кухні, чи помагати жінці змивати посудину вже не значить наразити себе на посміховиско сусідів, чи злобні заввагм приятелів, що на такий мент попали несподівано у хату. Навпаки, ми чуємо нерідко, як мущини самі між собою чванять ся осягами у домашньо-господарських штуках з неменшим запалом, як своїми професійними, чи іншими успіхами.

Коли цьої зими у нюйорській дільниці Бронкс уладили для чоловіків курс плекання немовлят — цей курс тішився таким успіхом, що аранжери постановили повторювати його ще якийсь час. Учасники говорили, що вважають дуже потрібним для себе зазнакомитись з цим, що було виключно жіночою роботою, чи темою недосвідчених кандидаток на материнство. Казали вони, що коли жінці випаде вийти з хати і лишити їх з дитиною — невміння заложити дитині пеленку чи приладити фляшку є для них неменше пригноблюючим, якби був ним навіть брак підготівки у їх щоденних зарібкових заняттях.

Що воно значить? Чи починає перетворюватися на жіночий лад чоловіча психіка, чи назріває незнання в діях людства заміна сферами жіночих і чоловічих заінтересувань?

Розвязки для цього явища треба шукати куди інде. Це не революційні переміни на терені родини, хати, чи у психіці полів заповідають свій прихід. Це лиш затирається границя, що розмежовувала чоловічий та жіночий світ і стає він одною нерозділеною клітиною суспільного організму. Стає родиною в новому значінні, де жіночі і чоловічі осяги та вклади будуть числитися, як одної вартости.

Багато справ, залежних всеціло від жінки, з якими вона полагоджувалася без ніякої контролі в границях власної кухні, чи хати — вивів наш вік на почесне місце загальносуспільних проблєм. Вчені заглядують до її горщика та диктують, як добирати поживу та приготовляти її, щоб не тратила вартости, бо від цих річей залежить здоровля цілої нації, а у воєнних часах її оборонна сила. Щоб зорієнтуватися у вартости товарів, якими засипує її торговля й підібрати це, що зокрема потрібне дітям чи доросли́м, які живуть у задимлених міських осередках та працюють у вичерпуючих нервово та фізично обставинах — на це вона потребує неменше солідности та своєрідного знання ніж чоловік для своєї поздомашньої праці.

Під самих прикмет домагається від неї поведіння з дітьми, їх виховування в неприхильних умовинах міських мешкальних домів, вулиці — в обличі складних суспільних та економічних проблєм, що з ними зрістає молодь від вчасних літ життя. Жінка не вірить більше, що сам лиш освячений віками „материнський інстинкт", який вважався непомильним і готовим на кождий зазив — дасть собі з усім раду. Вона навчилася більше ніж на ньому полягати на лікарських відвідинах, книжці, чи статті на виховні теми. Гейвуд Брун, не так давно померший, загально знаний американський журналіст, каже, що як побачив жінку, яка давала немовляти алькогольний напиток та „айскрім", подумав собі, що коли це „материнський інстинкт" наказує їй таке робити, то є злочином його слухати...

Кваліфікація жіночих занять та обовязків як таких, що вимагають менше умових, фізичних чи духових прикмет — зникає на наших очах. Через це стає гідним чоловічої уваги багато з цього, від чого він звик відвертатися через цілі віки. Журналіст про якого згадую вище, прямо наказує сьогоднішним чоловікам взяти на себе частину домашніх занять, як спосіб нервового відпруження та лік на односторонність позадомашньої праці. Каже, що навіть миття і зодягання дитини дають мущині своєрідну приємність та вдоволення, не говорячи про забаву з нею, проходи і т. п., що їх можна сміло назвати цікавою та інтелігентною розвязкою для дорослого.

Вслід за цим маліє число прав, які звикли ми звати „жіночими". Входять вони щораз сміліще на сторінки часописів та книжок, що їх читають мущини, стають темами, у яких і вони забирають авторитетний голос. Нема найменшого сумніву, що воно вийде на хосен родині, коли це, чим вона живе й від чого залежить, стане предметом пошанівку та заінтересування усіх її членів.

Движиме і Недвижиме Майно

Движиме майно це ніби те, що його можна перенести з місця на місце, а недвижиме, що його переносити не можна. Справа, на перший погляд, виглядає зовсім ясна і проста. Дім, парцеля, поле, фабрика — це все недвижиме майно. Одежа, меблі, всяке знаряддя, а навіть живий інвентар на фармі, ну і гроші, та ріжні вартісні папери — це вже движиме майно.

Але хіба ми не зустрічали нераз такого, що на тяжких автах перевозили якийсь дім з одного місця на інше? Совєтський павільон на світовій виставі в Ню Йорку перевезли навіть через океан і в Москві знову його до купи зложили! Виходить, що мешкальні доми, а навіть такі великі будинки, як совєтський павільон, також є движимим майном. Часто читаємо в газетах, що фабрики „втікають" з Ню Йорку до інших стейтів, бо там дешевша праця. Коли фабрика може „втікати", то видно вона також є движимим майном.

Коли йде про гроші, то ми звикли уважати його найбільш движимим майном, бо його найлекше переносити з місця на місце. Та гріш фактично зовсім не є майном в дословнім розумінні цього слова. Це тільки середник виміни і міра майна. Паперовий гріш, чи хочби грудка золота сама собою має стільки само вартости, що інший свисток паперу, чи грудка якого небудь іншого металю, чи навіть звичайного каменя. Вони уявляють вартість лиш тому, що за них можемо купити майно. Але серед того майна, яке ми можемо купити за гроші, можемо знаходитись движиме і недвижиме майно; може бути убрання, меблі, авто, дім, або фарма. Носячи в кишені тисячі долярів, ми носимо квиток на якесь авто, дім, або фарму. Тому гріш, в абсолютнім розумінні, ще не є майном, движимим чи недвижимим, так довго, доки ми не розміняємо його на дійсне майно.

Коли дім, павільон, фабрика, не є „недвижимим" майном в повнім того слова значінню, то що тоді є „недвижимим" майном в повнім того слова значінню, то що тоді є „недвижимим майном"? — Недвижимим майном залишається земля, територія. Фармерський дім, стайні, стодоли, плуги, молотілки, коні, корови, дріб — все це можна перенести чи перевести в інше місце. Але акрів землі в інше місце перенести не можна.

Певно, що коли ми поглянемо довкруги себе, то знайдемо ще багато річей, ріжних хмародерів, мостів, шляхів, шлюзів і т. п., яких, бодай практично, не можна перенести в інше місце, а можна найвище їх знищити. Та це виїмки, які не заперечують твердження, що дійсно недвижимим майном являється лише земля, територія.

Джерелом всякого матеріяльного багатства людей є ось та дійсно недвижима власність, земля, територія. Територія доставляє людям корму, без якого вони не могли би існувати. Вона доставляє фабрикам сировців, без яких вони не моглиб витворити ні найменшого продукту. Що варт наші великі сталеві фабрики, якби їм з підземельних покладів, створених в землі, не доставлено залізної руди? Що варт наші фабрики меблів, якби їм з лісів не доставлено найріжнороднішого дерева? Що варт наші мануфактурні фабрики, якби їм з широких піль не доставлено бавовни, або овечої вовни? Що ми в містах робилиб, якби нам з фарм не довезено молока, муки, ярини, мяса й інших харчевих продуктів? Що варт булиб тоді наші паперові, чи хоч би золоті гроші?

Місто, фабрики, промисл банки — все це в остаточнім розрахунку залежить від землі, територій.

Правда, місто, зо своїм фабричним промислом, надає сировцям їх споживчу вартість, яка деколи тисячу разів перевищає вартість самого сировця. Що варт кусок залізної руди, коли він не обернений на ніж, ложку, чи якийсь інший потрібний предмет? Що варт мішок бавовни, коли вона не перемінена на полотно, чи матерію? Що варт пень дерева, коли з нього ще не вироблено стола, ліжка, чи якогось іншого меблья?

Село і місто, сировець і промисл, мають величезне значіння для добробуту нації. Одно без другого мало варте. Але колиб нам прийшлось вирішувати, котре ставити на першім місці, то можна булоб покористуватись дебатою над тою справою, що мала місце сто літ тому в американськім конгресі. Один з фармерських конгресменів просто сказав: „Якби хтось грунтовно понищив наші села, де ділисяб ваші міста?"

Забезпечення від Безробіття в Канаді

Забезпечення від безробіття входить у життя в Канаді з днем 1. липня. Для робітників, що не з власної вини примушені є переходити часи безробіття, створить це ріжницю між користанням з помочі або публичної добродійности, а вдержанням зо середників, запевнених собі через участь в пляні обезпечуючих ощадностей.

Ця система опирається на співпраці між робітниками, працедавцями і державою. Усі три платять на цю ціль певні вкладки, залежні від тижневих заробітків даного робітника. До квоти, вплачуваної працедавцем, а також до квоти, потручуваної з випосаження робітника, додав уряд одну пяту часть цілости, а також покриває кошти адміністрації. Ці потручення є подібні до обезпечуючих вкладок і творять забезпечення на хвилю, коли даний робітник мужчина чи жінка втратять роботу. Тоді в короткім часі пічнуть вони одержувати тижневі чеки на протяг обмеженого часу безробіття. Такий є цей плян „Обезпечення від безробіття", котрий входить у життя в Канаді, а котрий є ідентичний з таким самим обезпеченням, існуючим від 30 літ згорою в Великій Британії. Беручи приклад на досвіді, зробленім в Англії, а також на подібних системах обезпечень від безробіття в інших краях, Комісія Обезпечень від Безробіття накреслила плян, що має функціонувати з найменшою невигодою для працедавця, а з найбільшою користю для робітника.

Спосіб вплати складок на цей фонд полягає на тому, що працедавець купує обезпечуючі значки в почтовім уряді, приліплює їх що тижня в обезпечуючій книжочці, призначеній на загаду ціль і це творить доказ плачених вкладок кожного тижня як робітником так і працедавцем. У той спосіб кожен робітник у кожній хвилині може переконатися, як високе є його обезпечення, яке має дістати.

Є одначе певні категорії робітників, котрі не підлягають наведеному плянови Обезпечення від Безробіття, а також існують деякі умовини, що дотикають усіх робітників. Одною з точок цього пляну є отворення бюр посередництва праці по цілій Канаді на те, щоб облекшити робітникам одержання праці, а працедавцям найдення робітників.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ІВАН ГОРИШІВСЬКИЙ.

СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ

(ПЛЯН МАЙСТРА ДМИТРА)

Історична картина з життя львівського братства в XVII. в.

(24)

І вже дехто криво дивився на Дмитра: мовляв, він винен, що всіх вивіз за границю.

Але старий Бабич успокоював:

— Ще ярмарок не розгорівся, не ганьбіть дня, поки не скінчився. Маємо незлий крам, повинніб його продати. Чекайте ще трохи.

Як смеркло, купці поскладали крам знову у скрині та міхи, повпорядковували все, понакривали вози покривалами, поставили сторожу й порозходилися по своїх кватирах на вечерю й нічліг.

Прийшли до хати Дмитро й Гордій. Трималися разом, з ними на квартирі був іще й Пашковський. Тільки відчинили двері, чують: хропе їх товариш.

Той собі вже! — сміється коваль. — І по дорозі спав і тут зі стебла не вилазить.

— Але чи був він сьогодні на ярмарку? — пригадав Дмитро. — Я якось не завважив.

— Не був. Він недалеко менестоїть, його віз був закритий, служба при ньому сторожив. Набезпечно не був, переспав день, злодій!

Смішно їм, будять Пашковського, за ноги тягнуть. Прочуняв якось, по-своюму питається:

— А що на вечерю буде?

А вечерю смачну хазяйка поставила: гуска начинена, вино волоське. Кличуть товариша:

А — Сідай, не витягайся, бо самі зімо. Голодні такі. Цілий день добре на ярмарку наробилися.

Виліз Пашковський із ліжка, сів на лаві, до вечері береться.

— Ти щось не цікавишся ярмарком, — дратує його коваль. — Тільки спати знаєш. Сваритиме тато, як вернешся до Львова. Ми вже наш крам геть розпродали, а ти що?

— І я попродав, — сказав Пашковський, обгризаючи кістку.

— Гарно попродав! А віз накритий цілий день на майдані стоїть.

— Чогож відкривати, як крам проданий.

І далі гусятину жує. Розсердився Дмитро:

— Що ти в очі брешеш!

— Не брешу, правду кажу: попродав.

— Що? Попродав? По-людськи говори. Кому, де, як?

Пашковський поволеньки проковтнув, що в губі було, облизався, уста рукою витер і каже:

— Молдаванин купив.

— Який молдаванин?

— Наш господар.

— Усе купив? Цілий віз?

— Еге, цілий віз.

Не вірять приятелі:

— Брешеш!

— Ге, брешу, — вже гнівається Пашковський, — ось гроші, дивіться.

І показує черес на череві, — видутий такий, повний. Не можуть вийти з дива купці.

— Гроші маєш, не дуриш!

Розсердився Пашковський, через скинув, тороки розвязав, висипав — самі срібні турецькі пястри[30]) новенькі світяться.

— Віриш вже?

Згорнув гроші до череса, опоясався і знову за гуску береться.

— А то щастя ледащо має, — жалуються приятелі. — Цілий час догори черевом лежить, а гроші самі до нього прийшли. В чіпці вродився. А ми мучимося, а ми прімо...

Вже й охота до вечері відшла.

Двері скрипнули, ввійшов Олекса. Питається, чого такі похнюплені. Оповідають про щастя Пашковського. Олекса сміється:

— Чого висміваєте, з того люди бувають. Не такий він недотепа, як виглядає.

А Пашковському байдуже. На лаві розвернувся, довгий і великий, уже знову позіхає. І питається:

— Коли до Львова вибираємось?

— А ти сякий-такий! — сміється вже Дмитро.

Прийшов іще Бабич, Григорович і інші. Балакають, радяться, що далі робити.

— Вже я таке бачив, — каже Бабич — що щастя до купця саме приходило. Хоч яке там щастя, — треба комусь краму, знайшов, і радий гроші на стіл кладе. Але не часто таке буває. Треба й самому щастя пошукати. Замало ми вміємо рухатись.

— Як не рухаємося? Цілий день пріли! — боронить ся Дмитро.

— Не в цьому справа. Можна добре натомитися, а ніякої користи з того не мати. Та штука так звинутися, щоб відразу, одним махом, своє добути.

— Добре, але як?

— Як? Треба подумати, подбати. Я знаю один спосіб. Зайшов до мене один чоловяга, не знаю, гречин, чи італієць буде, — всі вони, ті з півдня чорні, обличчя в них жовтаві. Каже, що готових купців для нас має, все гуртом куплять. Посередничити хоче.

— І злупити баришівне! Нема дурних! — завзявся Буневський.

— Що такий аґент заробити хоче, то нічого дивного, кожний жити бажає, а нераз на добру дорогу нас навести може, — говорив Бабич.

— Вже я сам свій крам продавати волю. Хочби в роздріб, — каже скупий Буневський.

— Ой, у роздріб, дуже воно важко. Сьогоднішній торг я в костях добре чую, — зітхає Григорович.

— А що зробити, як у роздріб не продамо? За тиждень ярмарок скінчиться, а що тоді? Залишимося тут із невипроданими возами?

— І так зле, і так недобре.

— Все таки краще все гуртом продати, хоч по дешевій ціні і з баришівним, ніж везти крам додому.

— Що, додому везти? Сором який!

— Деж той аґент? — питається Дмитро.

(Дальше буде).

30) Пястер (італійське слово) — срібна (або й золота) турецька монета (також іспанська та італійська).

НА РІЖНІ ТЕМИ

„ОКЕЙ, МІСТЕР ПРЕЗИДЕНТ"

„Комітет Оборони Америки" помістив у великих американських щоденниках велике на цілу сторінку оголошення, котре говорить у своїй суті, що Америка веде тепер невиповіджену війну проти Гітлера, що ця війна обертається довкола панування на Атлантійському океані та що американці в цій війні стоять за президента. Оголошення кінчиться словами:

„Приєднаєтеся до нашого заклику до Президента: Очисть Атлантик!"

Оголошення може бути документом багатьох явищ. Між іншим він свідчить про демократичність Америки, коли громадяни вживають преси, щоб рушити публичну опінію в користь якоїсь акції уряду. Та найважнішим свідоцтвом є цей заклик для зрозуміння значіння преси для вироблення публичної опінії. Адже таке оголошення коштує яких двісті долярів.

ВІЙНА И ВОЛЬНОСТИ

Чи існує невиповіджена війна між Злученими Державами, як каже „Комітет Оборони Америки" чи не існує, про це ще можна сперечатися. Можна в це поважно сумніватися вже хочби з того факту, що той самий комітет, який висказує таку думку, все ще вважає за потрібне переконати публику, щоб наперла на уряд, щоб витягнув з цього факту відповідну лекцію.

Та відомий „Союз американських громадянських вольностей" у своїм річнім звіті доторкається іншого питання: чи теперішне, воєнне чи передвоєнне, напруження відбивається зле на американських вольностях?

На основі звітів, поданих тому союзові з ріжних стейтів, виходило би, що, не дивлячися на зростаючу нетерпимість супроти ріжних „меншин", в Америці тепер ще не можна вказати на загальне нарушування громадянських вольностей. Та цеї нетерпимости супроти дрібних груп, що мають від більшости ріжні погляди про справи державних заходів, чейже може вистарчить, щоб з цього розрослася широка, а то й масова нетерпимість і масове позбавлювання громадянських вольностей.

СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Одна з правильних редакторок сторінки про поживу в „Ню Йорк Таймсі" подає у передодень Четвертого Липня в статті про типічну поживу з того дня, лососину, цікаві замітки про святкування цього національного свята в давніші часи в стейтах Нової Анґлії.

У той день зїзджалися роди на великанські обіди. Подавано перепіжну рибу, при цьому старалися подавати рибу як найбільшу. Лосось ваги 15 фунтів був дрібницею. Напихано лосося, приправлювано його й прикрашувано всячиною. Звичайно його печено.

Багато з тих звичаїв нині минулося. Треба аж спеціяльних знавців, щоб добули з книжок спомини про давні американські звичаї.

ОЧИ И ВІЙНА

У ґазетах появилася цікава вістка про спекуляції на тему звязку між війною й здоровлям, чи пак красною очей.

Не знаю, на скільки ці міркування доказані науково, але замітно, що в Німеччині уряд свідомий ваги подібних справ. Ще в цісарські часи німецькі окулісти виступали за те, щоб не вживати друку готицького (гостро-кінчастого „німецького") письма, а більше округлого, римського. Доказували, що готицьке письмо більше підриває очи, як римське.

Нацисти спершу хопилися за боротьбу проти римського письма, як проти ненімецького, і пропаґували готицьке письмо, як суто німецьке. Таким письмом вони видають усі урядові документи. Одначе вони дозваляли ґазетам уживати римського письма. Доносять, що недавно німецький уряд завів для ґазет загальний обовязок уживати римського письма.

КАМПАНІЯ ПРОТИ РОЗТРАТИ

Урядники федерального уряду для цін у Вашинґтоні почали кампанію проти розтрачування засобів поживи, головно овочів і ярини.

Кампанія має на цілі ощадити для теперішнього або будучого вжитку всю поживу, що звичайно пропадає безкорисно. Уряд віднесеться з відповідним закликом до населення, щоб у кожній місцевості зробило перегляд засобів поживи та вжило відповідних заходів, щоб надвижку поживи ощадити: Надвижку мається потім розділити через школи, забавові підприняття, громадські кухні, тощо.

На такий плян можна лише сказати: Нарешті! Розтрата поживи в Америці була відай одним з головних її гріхів. Крайна вже пора, щоб у цій справі щось зроблено. Тимбільше що Америка веде відай перед у поширенні штуки консервування поживи.

НЕ БУЛО В КОНТРАКТІ

До суду в Шікаґо вплинув позов пані Луисової проти її мужа Джона Луиса за розвід. Пізваним є не хто інший, як відомий мурин-мордотлук.

Замітні основи позву: каже пані Луисова, що вона хоче розводу, бо чоловік був супроти неї жорстокий. Доказує жорстокість тим, що він її кілька разів ударив.

Пригадуються відвідини тодішнього чемпіона кулачної бійки Джека Демпсі в Білому Домі, де тоді сидів Калвин Кулидж. Питався Кулидж, чи моцний у Демпсія кулак. Демпсі просив Кулиджа дозволити вдарити його в щоку з віддалі півтора цаля від бороди. Президент Кулидж „подякував" за таку пропозицію.

О. К.

У тому самому числі „Ню Йорк Тамсу" стрічається аж на двох сторінках величезні оголошення, що починаються з фрази: О. К.

Замітно, що ця фраза, що означає нині „все добре" („ол коректˮ), походить від помилкового прочитання букви "R". Той що перший написав ці букви хотів написати "O. R." „ордер рекордид" (подано до зарекордування).

Цю фразу „о-кей" підхопили американці, що серед питомого їм поспіху жадні коротких фраз, і зробили з неї не лише знак поладження справи, але й ще дієслово. Нині можна почути, що хтось там одобрює проект: „о-кейз".

Ще пізніше який ґазетяр, притертий видимо потребою короткої фрази для наголовку над новинкою про те, як кулачний борець переміг противника проголомшуючи ударом, доглянув, що „нак авт" можна би скоротити „кей-ов", і так написав замісць "KNOCKS OUT" — "K. O's."

Дбалі американські письменники не одобрюють для літератури таких ґазетних вольностей, але ґазетярі вживають їх частенько, а за ними читачі ґазет, і через те всякому Америці порадно їх знати.

ВОЛОД. ДОРОШЕНКО.

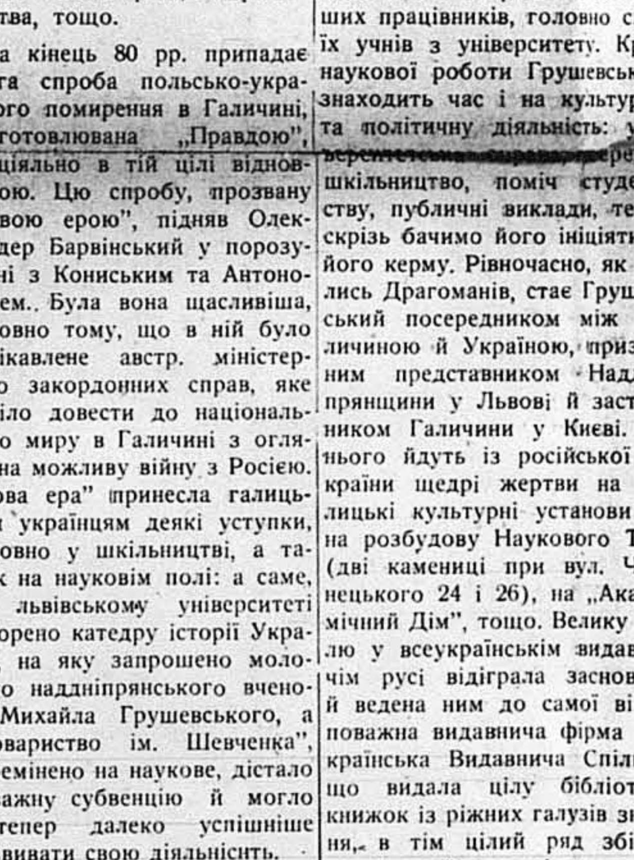
ДО ІСТОРІЇ ВЗАЄМИН НАДДНІПРЯНЩИНИ З НАДДНІСТРЯНЩИНОЮ

Акція Кулішева була його особистою справою, за якою не стояла ширша громада ні там, ні тут. Незалежно від Куліша київські громадяни активно підтримували ріжні галицькі культурно-національні підприємства. Так, за матеріяльною помічччю й співробітництвом киян видавав Ол. Барвінський 1883-1893. рр. свою „Руську історичну біблітеку", де виходили монографії з української історії (Костомарова, Антоновича, Дашкевича й ін.). Пізніше перебрало від нього це видавництво Наукове Т-во ім. Шевченка й провадило його до 1904. р. Крім цього запомагали наддніпрянці своїми працями нові часописи — „Зорю" (1880-97) та обновлену „Правду" (1888-1897). Ці часописи згуртували коло себе ввесь цвіт тодішньої української літературної братії, зокрема „Зоря" стала справжнім всеукраїнським літературним органом. Тут писали: Вороний, Грінченко, Зіньківський, Леся Українка, Коцюбинський, Кримський, Карпенко-Карий та інші молоді наддніпрянські письменники Варто це зазначити, що в 80 рр. київська українська громада щорічно видавала певні кошти на поїздку до Галичини своїх молодших членів для ознайомлення на місці з українським національним духом. Ці подорожі чимало причинилися до обопільного пізнання й зближення молоди обох займанщин. Навязувалися зносини, укладалися пляни праці, співробітництва, тощо.

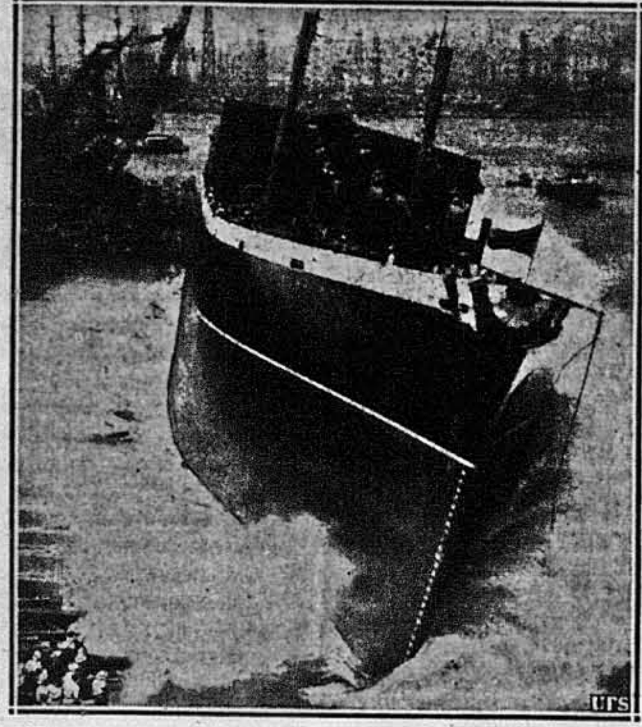
На кінець 80 рр. припадає друга спроба польсько-українського помирення в Галичині, приготовлювана „Правдою", спеціяльно в тій цілі відновлено. Цю спробу, прозвану „новою ерою", підняв Олександер Барвінський у порозумінні з Кониським та Антоновичем. Була вона щасливіша, головно тому, що в ній було зацікавлене австр. міністерство закордонних справ, яке хотіло довести до національного миру в Галичині з огляду на можливу війну з Росією. „Нова ера" принесла галицьким українцям деякі уступки, головно у шкільництві, а також на науковім полі: а саме, на львівському університеті створено катедру історії України, на яку запрошено молодого наддніпрянського вченого Михайла Грушевського, а „Товариство ім. Шевченка", перемінено на наукове, дістало поважну субвенцію й могло відтепер далеко успішніше розвивати свою діяльність.

Загалом 90-ті роки XIX. ст. — це великоважна доба в житті української Галичини, повна руху. Українство вбивається в колодочки, бере верх над рутенством та москвофільством, виявляючи активність на кожному полі — культурному, суспільному й політичному. Рівночасно в самім українстві наступає виразне зріжничкування, яке згодом, наприкінці десятиліття доводить до повстання крім радикальної ще кількох політичних партій — національ-демократичної, соціял-демократичної та християнсько-суспільної (так прозвала себе урядова, чи угодова група Ол. Барвінського). З усіма цими таборами — в більшій, чи меншій мірі — співпрацюють і російські українці. Особливу симпатію серед молодого покоління здобуває радикальний рух, що мав тоді таких бликскучих провідників, як Драгоманів і Франко. Наддніпрянські прихильники Драгоманова дуже активно підпирають матеріяльно й літературною працею видавництва радикалів — газету „Народ" і журнал „Життя і Слово", що його редаґував Франко. По смерти Драгоманова (1895 р.), прозваного наддніпрянськими земляками „Михайлом Галицьким" за його інтерес до Галичини, переймає його ролю другий Михайло — Грушевський, що в 1894 р. оселяється у Львові, покликаний на професора української історії. Заслуги його для Галичини безмірно великі. Передовсім на науковім полі, бож властиво він був організатором української науки в Галичині, перетворивши Наукове Товариство на зразок европейських академій наук та згуртувавши коло нього старших і молодших працівників, головно своїх учнів з університету. Крім наукової роботи Грушевський знаходить час і на культурну та політичну діяльність: університетські [illegible] середнє шкільництво, поміч студентству, публичні виклади, театр скрізь бачимо його ініціятиву, його керму. Рівночасно, як колись Драгоманів, стає Грушевський посередником між Галичиною й Україною, признаним представником Наддніпрянщини у Львові й заступником Галичини у Києві. За його їдуть із російської України щедрі жертви на галицькі культурні установи — на розбудову Наукового Т-ва (дві камениці при вул. Чарнецького 24 і 26), на „Академічний Дім", тощо. Велику ролю у всеукраїнськім видавничім русі відіграла заснована й ведена ним до самої війни поважна видавнича фірма „Українська Видавнича Спілка", що видала цілу бібліотеку книжок із ріжних галузів знання, в тім цілий ряд збірок творів найвизначніших письменників з обох боків Збруча (Леся Українка, Коцюбинський, Кримський та інші з одного боку, Франко, Стефаник, Мартович, Кобилянська й інші з другого). За ініціятивою Грушевського повстає замісць „Зорі" й „Життя і Слова" солідний всеукраїнський місячник „Літературно-Науковий Вістник" (198 р.), що обєднав найкращі письменницькі сили з цілої української території й відограв велику ролю в українському літературному русі. Заразом бере Грушевський і чинну участь у політичному житті Галичини. Сам при його участи приходить до створення нової політичної партії — національ-демократичної (1898 р.), якій судилося відограти в галицько-українській політиці величезну ролю. До цієї партії увійшли поступовіші елементи з старого народовецького табору та націоналісти з радикальної партії (В. Будзиновський, Є. Левицький, В. Охримович). До нової партії притягнув Грушевський і Франка. Але згодом обидва вони усунулися від безпосередньої участи в роботі партії і Грушевський став збоку, чи краще понад партією, висловлюючи свої думки про партійну політику в окремих статтях, друкованих у „Літературно-Науковому Вістнику". В 1911. р. вийшли вони окремою книжкою під наголовком „Наша політика". Грушевський, як і Драгоманів, пильнував, щоб політика не сходила на манівці, не перетворювалася в дрібні позакулісові торги коштом живих, насущних інтересів народу, словом, щоб була вона принциповою, не розмінювалася на дрібниці й оглядалася на Велику Україну.

(Кінець буде).

МЕТАЧ ОГНЮ.—Вояк американського відділу інженірів прибуває прилад до кидання огню.

СПУСКАЮТЬ НА ВОДУ.—У Лонг Біч, у Каліфорнії, спущено на воду новий корабель „Алькоа Пенант". Як бачимо зо світлини, спущено його на воду боком.

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

подає Степан Куропась.

День Жінки відбувся у нас в неділю, 20. червня в городі парохії о.о. Василіян на Ґіґінс Ровд. Підприємство це було під зарядом 12-го відділу Українського Золотого Хреста.

Зійшлися знова всі старі знайомі, які вже від довшого часу не сходилися. Гості провели день в холоді молодого ліса на свіжому воздусі, а при це мали і душевну насолоду з програми. Реферат пані Іванни Когут був солідно опрацьований і виголошений дуже гарною англійською мовою. Реферат вказував нашій молоді, як бути добрим американцем і українцем в одній особі, та давав багато інших добрих порад.

Головний святочний реферат мала пані Марія Демидчук з Ню Йорку. У своєму рефераті бесідниця перейшла коротко історію українського жіночого руху в Америці. Згадала, що „День Жінки" започаткувала жіноча організація „Союзу Українок". Згадала далі про співпрацю українських жіночих організацій зі загально-українськими жіночими організаціями, а далі за працю Українського Золотого Хреста для визвольної акції українського народу і для Американського Червоного Хреста.

Привіт від 36-го відділу „Союзу Українок" зложила пані Шумовська-Шемердяк. В концертовій програмі співали ще пані Соловій і 13-літня панна Ґайнюк. Предсідниця відділу У. З. Хреста пані А. Кликун отворила програму свята, а закінчила її коротким словом пані Аструбала. Програмою свята переводила пані А. Куропась. Для ріжнородности програми вложено ще й оден студентський реферат.

Ще згадаю, що жінки були при брамі до городу, ще інші в кухні, в буфеті, навіть жінки продавали пиво. Все підприємство було взірцево зорганізовано. Членкиці Золотого Хреста стояли з організаційними прапорами в рядах підчас цілої програми, яка зачалася американським гимном, а закінчилась українським.

Чеський Сокільський Здвиг відбувся у нас в неділю, дня 29. червня на „Полі Вояка". Здвиг цей уряджують чехи, що чотири роки і є це велике народне свято і манифестація чеської народної свідомости, дисципліни і гимнастичних досягнень. Того года здвиги відбувалися дуже величаво як була ще самостійна Чехословаччина.

Тепер сокільський здвиг, або як чехи кажуть „злет", відбувся на еміґрації. Дві тисячі соколів взяли участь у вправах на площі. Була й польська група соколів, зложено з трьох дружин.

Чехословацький амбасадор, полк. Волод. Гурбан, і польський, Ян Ціхановскі, промовляли, та висловили надію, що по тоталітарній війні, яка тепер ведеться у світі, прийде до порозуміння і єдности народів.

Евхаристичний Конгрес Східного Обряду закінчився у нас в неділю, дня 29. червня. Кульмінаційною точкою конгресу нашого обряду був тріюмфальний похід в неділю рано. У поході взяли участь шікаґовські українські товариства, а з церковних достойників крім 4-ох єпископів греко-католицького обряду ще архиєпископ шікаґовської дієцезії, заступник б. кардинала Мунделайна, Стріч і апостольський делеґат з Вашинґтону архиєпископ Ціконяні. Відділи У. Н. Союзу взяли у поході дуже численну участь. На чолі походу відділ У. Н. Союзу, у першій чвірці, йшли: д-р Лука Мишуга, редактор „Свободи"; головний радний Тарас Шпікула, Роман Смук і Степан Куропась, головні контрольори.

Тому, що перебіг конгресу дуже цікавий, а зокрема промови наших церковних достойників, опишу його перебіг окремими статтями в цій колюмні.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З діяльности відділів С. У. А.

Хто був на святі „День Жінки" в нашій громаді, той мусів набрати переконання, що нема такої суспільної праці, яку не моглиб виконати жінки на рівні з чоловіками. В нашій філядельфійській околиці є шість рухливих відділів Союзу Українок Америки, які вивязуються дуже добре зо своєї організаційної роботи. Найстарший відділом є 41. відділ, „Товариство Горожанок". Воно в більшости займається украшуванням У. Г. Дому. Другий відділ є 42-гий „Дочки України", котрий також льокується при Френклін вул. Він головно займається помочю катедри укр. кат. церкви, а також помагає сиротам. Вінці виконує свої інші обовязки супроти С. У. А. Третій відділ, є 46-ий, ім. Ольги Басараб. Це вже знане товариство, яке немало труду покладає до піддержки У. Н. Дому на 23 і Бравн вул. Четвертий відділ є 47-ий, ім. Ольги Кобилянської, на Найставн, що також справно виконує свою організаційну і загально-суспільну роботу. Пятий відділ є 52-ий, ім. Наталії Кобринської, до якого належать самі молоді, тут роджені дівчата, який мають великий запал до праці, добре виконують свої обовязки і є горді з тої організації, яку вони створили за помічю старших. Шестий відділ є 43-ий, в Савт Філядельфії, який недавно зорганізувався завдяки заходам пані Штоґрин. Він дуже гарно розвивається і поступає вперед.

Відрадним явищем тут є це, що в праці жінок нераз помагають і чоловіки, яким від нас належиться подяка.

Накінець слід зазначити, що загальний прихід з „Дня Жінки", про який була мова на початку, був $733.68. Розходів було $466.78. З чистого приходу жертвовано $25 на школу сестер Василіянок в Факсчейз, Па. В касі окружної управи лишилось чистого доходу $266.90. Окружна управа задумує далі продовжати свою дотеперішню активну роботу і вже замовила на черговий рік знов місце в парку, на День Жінки, на наступний рік.

За Окружну Управу С.У. А.:

А. Сивуляк.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 30. травня 1941. р. помер в Рочестері, Н. Й., в шпитали Гайленд по чотироденній недузі член Бр. св. Йосафата, віл. 217. У. Н. Союзу,

ЯКІВ СИПЯН.

Родився в селі Книгинич, повіт Рогатин, Західня Україна. Покійний вступив до У. Н. Союзу 1927. року і був членом 14 літ.

Покійний брав живу участь у громадській праці, як представленнях, концертах і т. д., за що всі Його любили, бо мав благородний дар до такої праці.

Похорон відбувся 3. червня з дому жалоби, 770 Джозеф Еве., до української греко-кат. церкви св. Йосафата при участи членів, родини і знайомих.

Покійний оставив в смутку жену Юстину і 9 дітей: Якима, Миколу, Михайла, Дмитра, Йоанну, Анастазію, Ольгу, Марію й Павла; з них 8 подружених.

Най прибрана земля Вашинґтона буде Йому пером!

Андрій Іванів, секр.

Д-р ОЛЕКСАНДЕР КОШИЦЬ.

Короткий Огляд Української Музики

(З серії докладів на українські теми, що були влаштовані Департаментом Східньо-Европейських мов Колюмбійського Університету з У. Н. Союзом).

(3)

Весільні пісні.

Шлюбні, чи „Весільні пісні" треба віднести до циклю пісень Осінніх власне через те, що шлюби головно чинились по закінченню польових робіт, по „Обжинках". Через це саме як „Весняні пісні" так і самий шлюбний ритуал мають дещо спільного з „Обжинками" як у формі пісень, так і в мельодії. Це не виключало можливости провадить цей ритуал з піснями і в інших порах року, коли чинився шлюб. Як пісні так і весь обряд весільний зберіглись до останніх часів, і ще перед війною 1914. р. можна було все те бачить і чути на всіх просторах України. По свідоцтву Літопису шлюбний ритуал мав туж саму ідею й вигляд у київських словян XI. ст., як і його нащадок в XIX. ст. Своїм змістом він має передачу дівчини з одного клану в другий, отже корінням своїм протягається до часів кланово-родового устрою українського суспільства, а деякі його подробиці говорять про найстарші форми суспільних відношень — первісного „гетеризму" (стадних шлюбів), „фратроґамії" — (спільного шлюбу братів), а головне „матріярхату" — — (жіноправія в клані й родині). На довгім історичнім шляху цей ритуаль набрав багато подробиць з других дібр, головнеж з Доби Князівської (як Колядки і Щедрівки), так що всі персонажі весілля виступають в декораціях княжого двору: жених-князь, молода-княгиня, при них дружки (дружина), бояре і т. д. Весь обряд тягнеться цілий тиждень і з боку музикального й драматичного уявляє собою, так би мовити, розбавлену оперову інсценіровку з солями, хорами жіночими, мужеськими й мішаними, зі зміною дії й міста. Мельодії його замарковані ознаками сивої давнини: вузьким амбітусом, не переходячим за пять нот (квінта), унісонним виконанням старіщих мельодій поруч з многогласним — пізніщих, діятонічним устроем, та деякими ритмічними схемами, властивими найстаршим обрядовим пісням. Трапляється там і елемент християнський, але тільки випадково в звертаннях до Бога й мельодіях назначених релігійною урочистістю, яка не має в собі нічого церковного.

—o—

Загально про наші Обрядові пісні можна сказать, що пісні найстарших доб характеризовані малим обсягом мельодії (амбітус), який не перевищує дурової чи мольової кварти (два з пол. тони) і квінти (три з пол. тони), пісніж більш молодої доби не перевищують сексти (шість тонів), але ніде нема октати. В старших формаціях знаходимо тетрахорди (четверотони) Лідійський і Дорійський, а в пізніщих натяк на лади (церковні) Дорійський, Гіподорійський, Міксолідійський та Гіпо-іонійський.

Також треба зазначить, що всі Обрядові пісні при всі їхній ріжноманітности зводяться до певних типових зразків, на які співаються пісні ріжного змісту (але одного і того ритуалу), та які в своїх варіянтах розповсюджені на всіх просторах української землі без огляду на політичні кордони, які її розділили, і є якби живим доказом єдности української нації. Крім того всі роди Обрядових пісень, які розглянуто вище, мають кожний свій тип, і ніколи не змішуються не тільки в мельодії, але й в способі виконання. Наприклад: Всі вони співаються хором, але наприклад Колядки і багато Весільних співаються многоголосно, а Щедрівки, Веснянки, Купальські, Обжинкові й деякі Весільні — унісонно, з невеликими гетерофонічними ухилами до поліфонії. Крім того кожний рід пісень має свій річний сезон і Колядки ніколи не можна почуть літом, як Веснянки зимою і т. д.

Цікаво ще й те, що сусідня Московщина не має Обрядових пісень (крім весільних) в такому вигляді як українські. Це говорить, що память нашого народу донесла пісні з тих часів, коли Москва ще не зорганізувалась з угрофінських племен.

Отже в Обрядових піснях, з їх хороводами, грами, інсценіровками і мімікою, маємо живі фраґменти такої старовини, від якої не залишилось майже нічого і це є величезний літературно-музичний скарб високої естетичної, й наукової вартости, яким Україна має право гордиться.

Пісні історичні.

Переживши князівську добу (800—1340) Україна з XIV. ст. вступає в полосу політичних бур і запеклої боротьби за свою національність, віру й державність з ворогами Сходу й Заходу. Найстрашніші сторінки цеї історії падають на XVI.—XVII. ст. Траґічні події й катастрофи, що падали на голову нашому народові, запалили його душу сильними емоціями і разом з гнівом викресали з неї вогонь поетичної творчости, в якій він шукав собі розради в страшному сучасному, та сили на такеж страшне будуче. З того часу залишився нам скарб пісень, в яких оспівана майже кожна історична подія, та з яких видно як боляче ті події переживала українська нація. Всі пісні мають реальний історичний підклад і описують докладно не тільки самі події, але й їх героїв і навіть подають іноді дати хронольоґічні. Перед нашими очима наче на екрані проходить все життя України того часу: войни, свари, перевороти, походи, перемоги, поразки, слава, безславя, героїзм і боягузство, патріотизм і ренеґатство, вірність і зрада... Проносяться мов живі народні маси, козацьке військо, отамани, полковники, гетьмани, королі, хани, царі, турки, татари, поляки, москалі, волохи, серби, німці і т. д. — всі персонажі тої страшної траґедії, дії якої тягнулись [illegible] літ. Сцена простяглась від Карпат до Кавказу, в гру входила зброя, кров сльози. Декораціями були степи, небо, Чорне море, палаючі міста й села, а актори майже ніколи не сходили зі сцени живими. Це все оспівано звуками, від яких душа завмирає від жаху й болю, мельодіями повними самих ріжноманітних емоцій, — від найглибшого суму до найбуйнішої радости, і в таких же ріжноманітних ритмах, — від спокійного речітативу-оповідання до найгостріших акцентуацій кінного бігу, або швидкого маршу.

Фактично це є співана Історія Українського народу.

(Дальше буде).

БЕРІМОР І... МОЛОКО? Джан Берімор, відомий фільмовий актор, закинув інші напитки й випив шклянку молока, щоб розголосити цей напиток у „тижні молочарства".

ЗАБУТИЙ ГЕРОЙ.—Німецька світлина, переслана радіом, показує памятник Леніна в якомусь неназваному німцями містечку попри покинутий російськими військами повз.

Якщо картоплі чорніють підчас варення, треба додати до води чайну ложечку оцту, а побіліють.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

Москва Готується До Евакуації

АНКАРА. — Не зважаючи на советські комунікати, що стверджують цілковите здержання німецького „бліцкріґу", уряд таки переводить частинну евакуацію Москви і готується на те, що може прийдеться залишити столицю.

ВЗОРИ КАНВА, НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ D. M. C. і СТЕМПІЛЬОВАНІ РІЧИ.
UKRAINIAN BAZZAR,
170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

Д-Р С. ЧЕРНОВ
- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров
- Аналіза крови для подружого свідоцтва.
- Геморої́ди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY. Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюроскоп.—Екзамінація $2.00

ІМІҐРАЦІЙНІ ПИТАННЯ, віза, нелегальний приїзд, справи моряків. Відповідна поміч і порада. Поради безплатно. 154,-
LEONARD TROSKIN — Порадник і Публичний Нотар.
67 W. 44 St., New York City.
Tel. MUrray Hill 6-0918

10 РЕКОРДІВ $3.75

ВИПРОДАЖ НА РІЖНІ 10-ЦАЛЬОВІ УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ.
КОРИСТАЙТЕ З ОКАЗІЇ.
(Ліста 3G.)

80310 Все на світі любить гроші. Чорна безодня. — Сарматів.
80650 І шумить і гуде. Кучерявий Марку. — Спів і орк.
81675 Пісня о Горі Голгофті. Веселий Лірник. — Сіль. трупа.
59066 Шинкар і шинкарка, 1—2. — Міліна і Ґурський.
15537 Ой гілля білі гуси. Ой не спиться. — М. Зазуляк.
15548 Закувала сива зазуля. Комар — Укр. Нац. Квартет.
15555 Ой на горі чорна хмара. Сміло, брати. — Хор.
15562 Козак відїзджає. З Америки. — Барчанівна-Давиденко.
15575 Неудача Панчихи, 1—2. — Савіцький-Оленин.
15582 Ох, не люби двох. Пікнік. — Барчан-Давиденко.
15602 Ой дубе, дубе. Наша хижа. — Барна-Поточак.
21005 Ой поїхав за снопами. Розбійники. — Кириченко-Роґаль.
27167 Великодний бовтун, 1—2. — Жуковський-Красновська.
27069 Щедрий Вечір нині. Ой там на Йордані. — Е. Жуковський.
27313 Засвіти місяченьку. Сивий коню. — Спів і оркестра.
27284 А я дружба молоденький. Щаслива вдова. — Спів і орк.
27245 Ой любив я дівок сорок. Той і тая. — Е. Жуковський.
27208 Парди в куми. Вальс Соня. — Спів і оркестра.
27152 Стація Зімна Вода. Аллилуя я бом. — Е. Жуковський.
27125 Де Дніпро наш. Верховина. — Український хор Ліра.
27117 Косар з кіньми наніч. — Хор і орк. Гуменюка.
27113 Ой любив та кохав. Казав мені батько. — К. Кирстюк.
27108 Ой зійди ясен місяцю. Як почуєш в ночи. — Зазуляк.
27102 Ой я весела до дому йду. Сватання. — Веселі Полтавці.
27096 Ой зацвила червона калина. Що найшов, твоє. — Жуковський.
27088 Хотіла мене мати. Гусяр гуси зганяє. — Спів-орк.
27079 Пересувини. Придани. — Спів і орк. Гуменюка.
27064 Вся родина на весіллю. Танцюйте молодички.
27041 Жінку не цілуй. Ой ти, чи не ти. — Е. Жуковський.
27029 Гречаники. Зелений барвінку. — Тріо Токарова.
27003 Ой ізза гори. Ой не ходи Грицю. — Тріо Токарова.
60014 Український марш. Козак вальс. — Оркестра.
15544 На зеленій траві. Українська коломийка. — Гармонія.
15557 Ой я козак, коломийка. Швидче, полька. — Орк. Замуленка.
15569 Сміх. — Давиденко. Наша коломийка. — Оркестра.
15584 Чорні очи. Родина. Українська Оркестра.
15589 Камінецька коломийка. Баламути. — Спів і оркестра.
15594 Українська полька. Гоп мої гречаники. — Орк. Корнієнка.
21014 Аркан і гуцулка з коломийкою. — Оркестра Апольського.
21031 Полька Рожкова. Українська думка. — Орк. Трембіта.
27045 Сельські дівчата і Щаслива, полька. — Гармоністи.

(Ліста 4G.)

80311 Якбим була я зазулев. Доля імігранта. — М. Зазуляк.
81270 Скупа жінка. Брехуни. — С. Сарматів.
81676 Час до дому нас. Василечки. — Укр. Народний Хор.
59067 Забава в корчмі. Лебедик Янкель. — Міліна-Ґурський.
15539 Де ти бродиш. Коли розлучаються. — Шандровський-Туш.
15549 Сива Зазуленька. Бачить Бог, бачить Творець. — Квартет.
15556 Дуб на дуба похилився. Кохання. — Стеценко-Давиденко.
15565 Колись дівчино мила. Ірчик. — С. Боднарчук.
15576 Вечірний дзвін. Як два серця ся кохають. — Дует.
15585 Лугом іду, коня веду. По дорозі жук. — Барчан-Давиденко.
15606 Кума Маруся і Горпина. — С. Сарматів.
21012 З тої гори високої. Через річку гребелька. — Марущак.
15581 Гагілки 1—2. — Хор Боян з Йонкерс.
27308 В яслах лежить. Радуйтеся всії люде. — Укр. Квартет.
27323 Нащо мене зачіпаєш. Ой там Роман. — Катерина Гнаткова.
27302 Біда тай годі. Пісня арештанта. Евген Жуковський.
27221 Просьба жінки до чоловіка. Серед ночи. — Спів-орк.
27206 На День Матери. Весела Тереська. — Соня Ліщак.
27141 Тепер я Турок не Козак. Ой щось дуже. — В. Дилов.
27130 Карі очи. Така її доля. — Д. Медовий.
27124 Історія з пирогами. Шпорт Амерк. — Ет Жуковський.
27116 Вуйко з Пенсилвенії. Комедія. — Евген Жуковський.
27101 Забудькуватий і Розвід. — Евген Жуковський.
27086 Чорні очи як терен. Ой не шуми луже. — Е. Жуковський.
27063 Як ся маєш, полька. Українська мазурка. — Скрипка-клярнет.
27048 Ковалівна. В хаті свекрухи. — Евген Жуковський.
27039 Маруся. Ой ішов я раз в ночи. — Е. Жуковський.
27027 Гей на горі Січ іде. Верховина. — М. Зазуляк.
27002 Чи ти мене вірно любиш. Ой піду я лугом. — Тріо.
59022 Весілля в Диканьке. Ходить гарбуз. — Корнієнко орк.
15550 Чорні очи, коломийка. В чарах кохання, вальс. — Орк.
15561 Коло млина, коломийка. Полька. — Орк. Замуленка.
15571 Ануся, полька. Бучацька коломийка. — Орк. Сербінського.
15586 Шумка києвська і Весняна. — Корнієнко Укр. Орк.
15590 Шумка українська. На Україні, попурі. — Орк. Корнієнка.
15596 Солодка,полька. Хася, мазурка. — Орк. Сербінського.
21020 Український сербан і Гуцулка. — Орк. Апольського.
27040 Серед цвітів, вальс. Французька, полька. — Гармоністи.

Вичеркніть з цеї лісти ті рекорди, котрих ви не хочете, а полишіть ті, котрі хочете мати. Замовлення на менче, ніж на 10 ріжних рекордів, не приймається. Зладивши собі лісту бажаних рекордів, витніть її й зашліть на подану адресу з моніордером на $3.75 за кожних 10 рекордів. Оферта важна лише, поки стане припасу рекордів. Спішіться зо замовленням, бо запас на вичерпанні.

SVOBODA
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ **ПОГРЕБНИК** НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ Й ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цею преґарною металевою труною, двома автами, караваном, бальсамуванням, вживанням Похоронного Дому і т. д. **$295.00**

Все, чого треба, з виїмком одіння й належитостей за церковну відправу й цвинтар.
S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch office (Філія):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН ч. 348. — Сльози радости.

Тарзеля зачула чиїсь сліди за собою. Вона миттю обернулась і поглянула щераз на свого нікчемного противника.

Шарп так налякався її погляду, що обернувся і почав чимдуж утікати. Тарзеля почала реготатись з цеї втікаючої спухлої фіґури.

Тепер дівчина рішила далі вандрувати. Забривши в сусідство батавської оселі вона здалека почула якесь зворушення батавців.

Скоро вона побачила причину цього: В клітці був увязнений Тарзан. Побачивши його дівчина сама не знала, чи має плакати, чи радіти з цього?